

LOT

LOT

*Liefde, geheimen en vooroordelen
in zes familieverhalen*

Grite Dalema

Grite Dalema
Coverontwerp: UitJeErvaring
Fotografie: Menno Leutscher
ISBN: 9789403619996
© UitJeErvaring 2021

Voor mijn kinderen

Met dank aan stichting UitJeErvaring voor de prettige samenwerking.

*Het leven wordt voorwaarts geleefd, maar achterwaarts
begrepen.*

Sören Kierkegaard
Deens filosoof, theoloog en cultuurcriticus. (1813 -1855)

Inhoudsopgave

Proloog Oktober 1991	13
Het metalen kruis Het eerste geheim 1831-1850	19
Adel verplicht het tweede geheim 1836-1910	41
Oerwinneling het derde geheim 1887-1916	63
Een reden om te janken het vierde geheim 1933-1970	75
Een speurtocht wat was zijn geheim? 1989	95
Epiloog oktober 1991	123
Belangrijkste personages	133
Toelichting	135

PROLOOG

Liefde kan je niet redden van je eigen lot.

Jim Morrison

Amerikaans zanger, dichter en tekstschrijver (1943-1971)

PROLOOG

oktober 1991

Het is heel stil in de slaapkamer. Het zachtgrijze schemerlicht van de late herfstmiddag streelt schuchter de sprei, de oude linnenkast.

Mijn moeder slaapt. Ik zit naast haar bed en kijk naar beneden in de kale, doorregende oktobertuin. Een merel scharrelt in de vochtige aarde. Een late roos staat druipnat te druilen tussen de naakte takken. Dit zijn mijn laatste uren in het ouderlijk huis; over enkele dagen zal ik voorgoed de deur achter mij sluiten. Al ruim een half jaar weet ik dat mijn moeder stervende is, het zal nu niet lang meer duren.

Wij spraken in deze voorbije maanden niet over vroeger; zij gaf niet aan daartoe behoefte te voelen en ik wilde geen inbreuk maken op haar laatste wensen. Maar mijn gedachten gaan uit naar het verleden en naar de strijd die zich, soms openlijk, maar altijd op de achtergrond aanwezig, tussen mijn moeder en mij heeft afgespeeld.

Ongetwijfeld hield ze van mij, maar ze was niet in staat haar liefde lijfelijk te tonen. Als ik haar omhelsde maakte ze zich met een of ander smoesje snel van mij los.

Zij heeft mij, denk ik, nooit kunnen vergeven dat ik mijn eigen weg ging, niet beantwoordde aan de verwachtingen die zij en mijn vader over mij koesterden.

Mijn ouders wilden dat hun dochter ging studeren en ik ben er van overtuigd, dat mijn moeder hoopte dat ik een arts of een jurist zou trouwen. 'Je wilt als ouders toch dat je kinderen een stapje verder komen in de maatschappij' was haar standpunt.

Maar ik trouwde met een jongen uit een Amsterdamse achterbuurt, net als zij een 'oerwinneling'.

'Die jongen deugt niet,' was mijn moeders vooroordeel. 'Wil je soms dat je kinderen opgroeien in een sloppenwijk?'

In de stilte van de slaapkamer, uitkijkend over de tuin in de lommerrijke Rotterdamse buitenwijk, denk ik aan de familiegeheimen die door stamboomonderzoek boven water kwamen en aan het geheim van mijn moeders leven.

En mijn gedachten gaan terug naar die week in de zomer, twee jaar geleden, toen ik met haar een tochtje door Friesland maakte, het land van haar jeugd.

Mijn moeder genoot en misschien was het wreed om van die gelegenheid gebruik te maken haar alsnog, op die mooie zonnige dag, te confronteren met wat ik had ontdekt.

Daar, in dat mooie Friese land, vlochten in de negentiende eeuw een aantal mannen en vrouwen de draden van hun leven tot een weefsel, dat een eeuw later mij, Lotte, keurig opgevoed meisje uit een middenklasse-milieu in Rotterdam en de jongen uit de achterbuurt in Amsterdam bij elkaar zou brengen.

Nog steeds verbaas ik mij over de wonderlijke wegen van het lot en ik geloof stellig dat elk mensenleven vanaf de geboorte, onontkoombaar en steeds opnieuw, een richting kiest die het brengt waar het uiteindelijk wezen moet.